

NASTAVA POVIJESTI

ELEMENTI I KRITERIJI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA

1. ZAKONSKI OKVIR

- ❖ Vrednovanje u nastavi povijesti uključuje sastavnice definirane čl. 2. Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi.
- ❖ U svrhu vrednovanja učitelj je dužan sustavno pratiti i provjeravati učenike te uočenom pridodavati brojčane ocjene prema čl. 2 (2, 3, 4)

2. ELEMENTI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:

- ❖ Vrednovanje u nastavi povijesti uključuje tri elementa: (prema čl. 3. Pravilnik o vrednovanju)
 - **usvojenost osnovnih podataka**
 - **uočavanje uzročno–posljedičnih veza**
 - **snalaženje u vremenu i prostoru**
- ❖ Sve tri sastavnice mogu se vrednovati kroz pisane i usmene načine provjere.
- ❖ Iz jedne se pisane provjere ili usmene provjere može dobiti jedna, dvije ili tri ocjene iz različitih elemenata praćenja, ovisno o tome što se provjeravalo:

PISANE PROVJERE ZNANJA	USMENE PROVJERE ZNANJA
<ul style="list-style-type: none"> - dvije pisane provjere u svakom polugodištu, - predviđene vremenikom za svako polugodište, - najavljene 7 dana prije pisanja, - kratke provjere -- po potrebi 	<ul style="list-style-type: none"> - provodi se nenajavljeno i na svakom nastavnom satu, - jedna do dvije provjere u prvom polugodištu i dvije u drugom polugodištu

- ❖ Pisane provjere sastoje se od više vrsta zadataka objektivnog tipa: zaokruživanje, nadopunjavanje, povezivanje, kronološki poredak, razvrstavanje, definiranje pojmova te opširnijih zadataka u kojima treba nešto opisati, objasniti i obrazložiti.
- ❖ Pisane se provjere ocjenjuju broičano prema postotku riješenosti zadataka.
- ❖ Ocjene iz pisane provjere upisuju se u rubriku onih elemenata koji su se provjeravali.

OCJENA	POSTOTAK RIJEŠENOSTI
Odličan (5)	89 - 100%
Vrlo dobar (4)	76 – 88 %
Dobar (3)	63 – 75 %
Dovoljan (2)	50 – 62 %
Nedovoljan (1)	0 – 49 %

❖ Isti se elementi i kriteriji ocjenjivanja primjenjuju kod izrade referata ili eseja, plakata, grupnog rada i drugih praktičnih zadataka.

❖ PRAVILA ZA DOBRU PREZENTACIJU:

- jasno govoriti i pritom gledati slušatelje
- prikazati temu zorno uz pomoć plakata, folija, prezentacija
- paziti da svaki član grupe sudjeluje u prezentaciji
- predavanje treba biti što kraće, ali zanimljivo
- eventualno pripremiti radne listove ili križaljke za slušatelje
- tijekom predavanja ostaviti vremena za pauze tijekom kojih se postavljaju pitanja i rješavaju problemi
- na početku prezentacije ukratko izložiti tijek prezentacije i najvažnije napisati na ploču

❖ DOBAR GRUPNI RAD ZAHTIJEVA:

- da jedan drugom pomažu i da se ohrabruju
- da se uvažavaju, prihvaćaju drugačija mišljenja
- da se sluša i obrati pažnja na druge
- da se izbjegavaju osobni napadi i uvrede
- da se obraća pažnja na svakoga člana grupe
- da svatko sudjeluje i učini najbolje što može
- da se posveti pažnja temi- zadatku
- da se radi i raspravlja slijedeći postavljene ciljeve
- da se problemi otvoreno iznesu
- da se svatko pridržava postavljenih pravila

3. KRITERIJI PRAĆENJA I OCJENJIVANJA:

■ USVOJENOST OSNOVNIH PODATAKA:

5. i 6. razred

Učenik će moći:

- **Navesti i objasniti** povijesne pojmove, činjenice i događaje unutar ispravnog povijesnog konteksta;
- **Opisati i povezati** glavne događaje, situacije i promjene unutar razdoblja;
- **Opisati i usporediti** različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti;
- **Imenovati, opisati i vrednovati** ulogu i značenje povijesnih ličnosti u povijesnim zbivanjima;
- **Uočiti** da pojedince i događaje treba razumijeti u njihovom povijesnom kontekstu;
- **Prepoznati** da se prošlost prikazuje i interpretira na različite načine, te objasniti zašto je to tako;
- **Navesti i razlikovati** povijesne izvore;
- **Pronaći i sažeti** relevantne informacije iz raznih izvora;
- **Razviti** vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija;
- Ispravno **koristi** povijesnu terminologiju;
- **Pokazati** kako su ljudi i događaji iz prošlosti oblikovali suvremeni svijet;
- Na primjerima iz zavičajne povijesti **prepoznati** nacionalnu povijest;
- **Povezati** povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

- Odličan:** Točno navodi i objašnjava povijesne pojmove, činjenice i događaje.
Samostalno opisuje i uspoređuje različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti.
Imenuje, opisuje i vrednuje ulogu i doprinos poznatih povijesnih ličnosti.
Pronalazi i sažima ključne informacije iz različitih izvora.
Na primjerima iz zavičajne povijesti prepoznaje nacionalnu povijest.
Ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.
Uspješno razvija vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija.
Samostalno povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.
- Vrlo dobar:** Točno navodi i objašnjava povijesne pojmove, činjenice i događaje.
Uz pomoć učitelja uspoređuje različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti.
Imenuje, opisuje i vrednuje ulogu i doprinos poznatih povijesnih ličnosti.
Pronalazi i uglavnom uspješno sažima ključne informacije iz različitih izvora.
Na primjerima iz zavičajne povijesti prepoznaje nacionalnu povijest.
Ponekad mu treba postavljati potpitanja.
Ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.
Samostalno povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.
Nedostaje mu samostalnosti u razvijanju vještina usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija.
- Dobar:** Učenik većinom točno navodi i objašnjava povijesne pojmove, činjenice i događaje.
Uz pomoć nastavnika analizira različite vrste povijesnih izvora.
Imenuje i opisuje ulogu i doprinos poznatih povijesnih ličnosti u povijesnim zbivanjima.
Potrebno mu je postavljati potpitanja.
Prepoznaje raznolikost događaja i društvenih pojava u prošlosti.
Većinom ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.
Ponekad uspijeva povezati povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.
Djelomično je razvio vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija.
- Dovoljan:** Djelomično ispravno navodi povijesne pojmove, činjenice i događaje.
Povezivanje glavnih događaja, situacija i promjene unutar razdoblja predstavljaju mu veliki problem.

Prepoznaje različite vrste povijesnih izvora.

Uz česta potpitanja i navođenje od strane učitelja imenuje ulogu i doprinos poznatih ličnosti u povijesnim zbivanjima te dostignuća različitih naroda.

Djelomično ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.

Vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija su slabo razvijene.

Nedovoljan: Neispravno navodi i koristi povijesne pojmove i događaje.

Niti uz veliku pomoć i navođenje od učitelja ne može sažeti informacije iz različitih izvora.

Nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja.

Pogrešno imenuje ulogu i doprinos poznatih ličnosti u povijesnim zbivanjima, te dostignuća različitih naroda.

Ne prepoznaje raznolikost događaja i društvenih pojava u prošlosti.

Neispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.

Vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija su izrazito slabo razvijene.

7. i 8. razred

Učenik će moći:

- **Navesti, objasniti i razvrstati** u ispravni povijesni kontekst pojmove, činjenice i događaje i stvoriti vlastitu povijesnu priču;
- **Povezati i pojasniti** glavne događaje, situacije i promjene unutar razdoblja i kroz različita razdoblja i društva;
- **Analizirati i interpretirati** povijesne izvore u njihovom povijesnom kontekstu;
- **Odabrati i upotrebljavati** raznolike i odgovarajuće izvore informacija kao temelj za neovisna povijesna istraživanja;
- **Razviti** vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija;
- **Usporediti i procjeniti** različite ideje, vrijednosti, osobe, ponašanja i ustanove;
- **Razlikovati** povijesne činjenice od povijesnih interpretacija i **pokazati** kako su povijesne interpretacije podložne promjenama;
- Na primjerima iz zavičajne povijesti **objasniti** nacionalnu povijest;

- **Uočiti** da pojedince i događaje treba razumijeti u njihovom povijesnom kontekstu;
- **Prosuditi** važnost i značenje ključnih događaja, ljudi i promjena u prošlosti;
- **Povezati** nastavne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

Odličan: Točno navodi, objašnjava i razvrstava u povijesni kontekst pojmove, činjenice i događaje i stvara vlastitu povijesnu priču.

Samostalno povezuje i pojašnjava glavne događaje, situacije i promjene unutar razdoblja i kroz različita razdoblja i društva. Uspoređuje i procjenjuje različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti.

Samostalno analizira i interpretira povijesne izvore.

Na primjerima iz zavičajne povijesti objašnjava nacionalnu povijest.

Ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.

Uspješno razvija vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija.

Samostalno povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

Vrlo dobar: Točno navodi, objašnjava i razvrstava u povijesni kontekst pojmove, činjenice i događaje i stvara vlastitu povijesnu priču.

Uz pomoć učitelja analizira i interpretira povijesne izvore.

Uspoređuje i procjenjuje različite ideje, vrijednosti, ponašanja i perspektive u prošlosti.

Na primjerima iz zavičajne povijesti objašnjava nacionalnu povijest.

Ponekad mu treba postavljati potpitanja.

Ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.

Nedostaje mu samostalnosti u razvijanju vještina usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija.

Uz pomoć učitelja povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

Dobar: Učenik većinom točno navodi povijesne pojmove, činjenice i događaje.

Opisuje različite vrste povijesnih izvora. Potrebno mu je postavljati potpitanja.

Prepoznaje raznolikost događaja i društvenih pojava u prošlosti.

Većinom ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.

Djelomično je razvio vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija.

U stanju je na jednostavnim primjerima iz zavičajne povijesti objasniti zbivanja u nacionalnoj povijesti.
Uz pomoć učitelja povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

Dovoljan: Djelomično ispravno navodi povijesne pojmove, činjenice i događaje i konstruira povijesne priče koje su manjkave. Površno se koristi različitim vrstama povijesnih izvora.
Uz česta potpitanja i navođenje od strane učitelja prepoznaje raznolikost događaja i društvenih pojava u prošlosti.
Djelomično ispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.
Vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija su slabo razvijene.
Ne povezuje povijesne sadržaje sa sadržajima drugih nastavnih predmeta.

Nedovoljan: Neispravno navodi i koristi povijesne pojmove.
Prepoznaje pojedine činjenice i događaje ali ih ne može smjestiti u ispravni povijesni kontekst.
Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja.
Pogrešno imenuje ulogu i doprinos poznatih ličnosti u povijesnim zbivanjima, te dostignuća različitih naroda.
Neispravno koristi povijesno nazivlje u opisivanju prošlih događaja.
Vještine usmenog, pisanog i ilustrativnog priopćavanja povijesnih informacija su izrazito slabo razvijene.

■ UOČAVANJE UZROČNO – POSLJEDIČNIH VEZA:

5. i 6. razred

Učenik će moći:

- **Nabrojati** uzroke i posljedice povijesnih događaja;
- **Uočiti i objasniti** vezu između uzroka i posljedica proučavanog povijesnog događaja;
- **Razlikovati** uzrok od povoda;
- **Uočiti** da događaji imaju više od jednog uzroka i posljedice;
- **Primjenjivati** pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti;

- **Uočiti** da su uzroci povezani s povijesnim razdobljem;
- **Prepoznati, navesti i objasniti** utjecaj prošlih događaja na sadašnjost;
- **Prepoznati** različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja.

Odličan: Točno i potpuno nabraja, opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Samostalno uočava i tumači veze između uzroka i posljedica. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Prepoznaje, navodi i objašnjava utjecaje prošlih događaja na sadašnjost. Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Prepoznaje različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja i uočava njihovu povezanost s povijesnim razdobljem.

Vrlo dobar: Točno nabraja, opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava i tumači veze između uzroka i posljedica. Povremeno mu treba postavljati potpitanja. Uočava da događaji i pojave imaju više od jednog uzroka ili posljedice. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Prepoznaje i navodi utjecaje prošlih događaja na sadašnjost. Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Prepoznaje različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja.

Dobar: Djelomično točno opisuje uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava veze između uzroka i posljedica. Potrebno mu je postavljati potpitanja i navoditi ga na odgovor. Uočava da događaji i pojave imaju više od jednog uzroka ili posljedice. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Uglavnom ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Poznaje jednu ili dvije kategorije uzroka.

Dovoljan: Uz često postavljanje potpitanja učitelja i navođenja na odgovor prepoznaje uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava da uzroci proizvode posljedice.
Ističe potrebu samo za jednim uzrokom, onim najistaknutijim.
Ima poteškoća s određivanjem uzroka i povoda događaja.
Djelomično koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.

Nedovoljan: Unatoč potpitanjima od strane učitelja, učenik nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja.
Ni uz nastavnikovu pomoć i navođenje ne uspijeva navesti uzroke i posljedice pojedinih događaja.
Nije usvojio ključne pojmove vezane uz kauzalnost.
Ne povezuje uzroke s posljedicama niti razlikuju uzrok od povoda.
Za učenika su uzroci sve što se dogodilo prije događaj o kojem se govori.

7.i 8. razred

Učenik će moći:

- **Objasniti** uzroke i posljedice povijesnih događaja i pojava;
- **Analizirati** uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima;
- **Raščlaniti** uzrok od povoda;
- **Primjenjivati** pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti;
- **Procjeniti** utjecaj prošlih događaja na sadašnjost;
- **Razlikovati** kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice;
- **Odrediti** različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja;
- **Objasniti** kako različite kategorije uzroka mogu dovesti do različitih interpretacije prošlosti;
- **Uočiti** na koji način vrijednosne prosudbe povjesničara ili suvremenika utječu na objašnjavanje događaja ili uzroka;
- **Stvoriti** vlastitu hijerarhiju uzroka, objasniti izbor i kriterije rada.

- Odličan:** Točno i u potpunosti objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava.
Samostalno analizira uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima.
Samostalno procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost.
Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.
U stanju je odrediti različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja i objasniti njihov utjecaj na interpretacije prošlosti. Točno uočava i razlikuje kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice.
Kreira vlastitu hijerarhiju uzroka koju potkrijepljuje argumentima.
- Vrlo dobar:** Točno objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava.
Uz pomoć učiteljevih potpitanja analizira uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima.
Raščlanjuje uzrok od povoda događaja.
Samostalno procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost.
Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.
Opisuje različite kategorije uzroka i uz pomoć učitelja objašnjava njihov utjecaj na interpretacije prošlosti.
Ponekad ne razlikuje kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice.
Kreira vlastitu hijerarhiju uzroka ali s manjkavom procjenom.
- Dobar:** Djelomično točno opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava.
Uočava veze između uzroka i posljedica.
Trebalo mu postavljati potpitanja.
Razlikuje uzrok od povoda događaja.
Teško uočava i procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost.
Uglavnom ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.
Poznaje jednu ili dvije kategorije uzroka.
Mehanički (linearno) interpretira kauzalnost.
- Dovoljan:** Uz veliku pomoć učitelja opisuje uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava.
Teško uočava veze između uzroka i posljedica.
Često mu treba postavljati potpitanja i navoditi ga na odgovor.

Ističe potrebu samo za jednim uzrokom, onim najistaknutijim.
Ima poteškoća s razlikovanjem uzroka od povoda događaja.
Djelomično koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.

Nedovoljan: Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja.
Nije usvojio ključne pojmove vezane uz kauzalnost.
Ne povezuje uzroke s posljedicama niti razlikuju uzrok od povoda.
Ne razumije zašto su neki uzroci važniji od drugih.
Za učenika su uzroci sve što se dogodilo prije događaj o kojem se govori.

■ SNALAŽENJE U VREMENU I PROSTORU:

5. i 6. razred

Učenik će moći:

- **Razlikovati** prošlost, sadašnjost i budućnost;
- **Izmjeriti i izračunati** kalendarsko vrijeme;
- **upotrebljavati** datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena (primjerice pr. Krista, poslije Krista, stoljeće, desetljeće...);
- **Smjestiti** značajna povijesna razdoblja u kronološki redoslijed;
- **Objasniti** odnos između određenih datuma i relevantnog stoljeća;
- **Rekonstruirati** tijek povijesnog događaja i njegovo trajanje;
- **Smjestiti** ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja;
- **Navesti** primjere promjene i kontinuiteta kroz različita povijesna razdoblja;
- **Opisati** razlike i sličnosti između prošlosti i sadašnjosti;

- **Izraditi** crtu vremena s različitim povijesnim aspektima i usporedne tablice zbivanja (6. razred),
- **Opisati** sadržaj povijesne karte;
- **Usporediti** alternativne modele periodizacije;
- **Objasniti** povijesne sadržaje uz pomoć povijesne karte;
- **Stvoriti** zaključke i predodžbe o prikazanom prostoru;
- **Odrediti** povijesne sadržaje na slijepoj karti,
- **Koristiti** vizualne i brijčane podatke na povijesnim i geografskim kartama, grafikonima, tablicama i drugim grafičkim prikazima.

Odličan: Točno i argumentirano razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena.
 Potpuno samostalno izrađuje točne, raznovrsne i cjelovite crte vremena.
 Opisuje i objašnjava sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja i dovodi ih u vezu sa sadašnjošću.
 Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena i uspješno se snalazi u računanju vremena.
 Donosi ispravne zaključke o promjenama i kontinuitetu unutar šireg povijesnog konteksta.
 Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi zaključke.
 Samostalno i precizno određuje povijesne sadržaje na slijepoj karti.

Vrlo dobar: Točno razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena.
 Izrađuje točne crte vremena.
 Opisuje i objašnjava većinu važnih obilježja prošlih društava i razdoblja.
 Povremeno mu treba postavljati potpitanja.
 Donosi nepotpune zaključke o promjenama i kontinuitetu unutar šireg povijesnog konteksta.
 Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena.
 Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti.
 Na slijepim kartama unosi povijesne sadržaje koji su gotovo uvijek točni.

- Dobar:** Većinu ljudi, događaja i promjena razvrstava u ispravna vremenska razdoblja i rekonstruira trajanje povijesnih događaja i promjena.
Opisuje važna obilježja prošlih društava i razdoblja.
Trebalo mu postavljati potpitanja.
Uočava primjere promjena i kontinuiteta unutar šireg povijesnog konteksta.
Uz pomoć učitelja izrađuje crte vremena i mjeri i računa kalendarsko vrijeme.
Uglavnom ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena.
Uočava većinu povijesnih sadržaja na povijesnoj karti i uz pomoć učitelja donosi zaključke.
Na slijepe karte unosi većinu traženog sadržaja.
- Dovoljan:** Površno razvrstava ljude, događaje i promjene u vremenska razdoblja i polovično određuje tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena.
Uz postavljanje potpitanja učitelja i navođenja na odgovor, opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja.
Ne uočava primjere kontinuiteta u širem povijesnom kontekstu.
Ima poteškoća s orijentacijom u prostoru i računanjem vremena.
Djelomično koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena.
Površno i s pogreškama uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti.
- Nedovoljan:** Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja.
Nije usvojio ključne pojmove vezane uz kronologiju.
Niti uz veliku pomoć učitelja ne opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja niti izrađuje najjednostavnije crte vremena.
Ima problema pri pojašnjavanju razlika i sličnosti između događaja u prošlosti i sadašnjosti.
Pogrešno uočava i interpretira povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi nelogične zaključke bez razumijevanja.

7. i 8. razred

Učenik će moći:

- **Pojasniti** povijesne sadržaje uz pomoć povijesne karte;
- **Stvoriti** zaključke i predodžbe o prikazanom prostoru;
- **Rekonstruirati** tijek povijesnog događaja i njegovo trajanje;
- **Smjestiti** ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja;
- **Pojasniti** razlike i sličnosti između događaja u prošlosti i sadašnjosti;
- **Odrediti** karakteristična obilježja prošlih društava;
- **Analizirati** primjere promjene i kontinuiteta kroz različita povijesna razdoblja;
- **Odrediti** promjene unutar razdoblja i kroz razdoblja i smjestiti nova znanja u njihov povijesni kontekst;
- **Izraditi** crtu vremena (i grafikone) s različitim povijesnim aspektima ili usporednu tablicu zbivanja;
- Tematski **analizirati** događaje i **povezati** slične situacije kako bi došao do zaključaka o ljudima i događajima u prošlosti;
- **Odrediti** povijesne sadržaje na slijepoj karti.
- **Koristiti** vizualne i brojčane podatke na povijesnim i geografskim kartama, grafikonima, tablicama i drugim grafičkim prikazima.

Odličan: Točno i argumentirano razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena. Potpuno samostalno izrađuje točne i cjelovite crte vremena i usporedne tablice zbivanja. Opisuje, objašnjava i vrednuje sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja. Donosi ispravne zaključke o promjenama i kontinuitetu unutar šireg povijesnog konteksta. Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi zaključke. Samostalno i precizno određuje povijesne sadržaje na slijepim kartama.

Vrlo dobar: Točno razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaj i promjena.
Izrađuje točne crte vremena.
Usporedne tablice zbivanja izrađuje uz pomoć nastavnika.
Opisuje i objašnjava sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja.
Povremeno mu treba postavljati potpitanja.
Donosi nepotpune zaključke o promjenama i kontinuitetu unutar šireg povijesnog konteksta.
Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti.
Određuje povijesne sadržaje na slijepim kartama koji su gotovo uvijek točni.

Dobar: Većinu ljudi, događaja i promjena razvrstava u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i rekonstruira trajanje povijesnih događaj i promjena.
Opisuje važna obilježja prošlih društava i razdoblja.
Često mu treba postavljati potpitanja.
Uočava primjere promjena i kontinuiteta unutar šireg povijesnog konteksta.
Uz pomoć učitelja/nastavnika izrađuje crte vremena.
Uočava većinu povijesnih sadržaja na povijesnoj karti i uz pomoć učitelja/nastavnika donosi zaključke.
Na slijepe karte unosi većinu traženog sadržaja.

Dovoljan: Površno razvrstava ljude, događaje i promjene u vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i polovično određuje tijek i trajanje povijesnih događaj i promjena.
Uz često postavljanje potpitanja učitelja/nastavnika i navođenja na odgovor, opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja.
Ne uočava primjere kontinuiteta u širem povijesnom kontekstu.
Ima poteškoća s orijentacijom u prostoru.
Površno i s pogreškama uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti.

Nedovoljan: Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja.
Nije usvojio ključne pojmove vezane uz kronologiju.
Niti uz veliku pomoć učitelja ne opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja niti izrađuje najjednostavnije crte vremena.

Ima problema pri pojašnjavanju razlika i sličnosti između događaja u prošlosti i sadašnjosti.
Pogrešno uočava i interpretira povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi nelogične zaključke bez razumijevanja.

4. PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S POSEBNIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM POTREBAMA

- ❖ REDOVITI PROGRAM UZ INDIVIDUALIZIRANE POSTUPKE
- ❖ REDOVITI PROGRAM UZ PRILAGODBU SADRŽAJA I INDIVIDUALIZIRANE POSTUPKE

Praćenje i ocjenjivanje učenika s teškoćama provodit će se sukladno odredbama članka 5. Pravilnika o načinima postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi te Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama.

Način i oblici provjeravanja bit će primjereni učeniku i njegovim specifičnostima, djelovati će afirmativno i poticajno na učenike, kako bi kvalitetno iskoristili očuvane sposobnosti i razvili nove. Pojedina vrsta teškoća u razvoju i njihove posljedice na psihofizički razvoj nalažu posve određene načine primjene praćenja, provjeravanja, ispitivanja i ocjenjivanja, ponajprije uzimajući u obzir intelektualne sposobnosti i mogućnosti učenika i mogući način komuniciranja – izražavanja (usmeno, pisano, gestom, praktičnom izradom i sl.)

Osnovni kriterij za vrednovanje učenika s teškoćama u razvoju treba proizlaziti iz usvojenosti ishoda učenja koji su planirani u individualnom odgojno – obrazovnom planu za svakog pojedinog učenika. Učenik s teškoćama u razvoju uspoređuje se sam sa sobom, a njegov uspjeh se vrednuje u kontekstu njegovih odgojno – obrazovnih potreba.

Hrvoje Crljenko